Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000186

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-01-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жулікова Марина Валентинівна
2. Maryna V. Zhulikova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: 0009-0005-2866-7020

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Інститут проблем кріобіології і кріомедицини Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534630

Місцезнаходження: вул. Переяславська, Харків, Харківський р-н., 61016, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11790

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.03, 76.03.53

Тема дисертації:

1. Патогенетичне обґрунтування застосування переривчастого холодового впливу у попередженні розвитку синдрому полікістозних яєчників в експерименті

2. Pathogenetic substantiation of the use of intermittent cold exposure for the prevention of polycystic ovary syndrome in an experiment

Реферат:

1. У дисертації представлено теоретичне узагальнення та вирішення актуального наукового завдання сучасної клінічної патофізіології, що полягає у визначенні патогенетичних механізмів переривчастого холодового впливу, які лежать в основі попередження розвитку дегідроепіандростерон-індукованого синдрому полікістозних яєчників (СПКЯ). Уперше доведено, що переривчастий холодовий вплив на тлі введення дегідроепіандростерону нормалізував продукцію активних форм кисню лейкоцитами та еритроцитами периферичної крові, зменшував інтенсивність ериптозу та гальмував апоптоз лейкоцитів, нормалізуючи їх життєздатність. Переривчастий холодовий вплив на тлі введення дегідроепіандростерону забезпечував належний функціональний стан антиоксидантної системи, яка попереджала розвиток оксидативного стресу, покращувала життєздатність лейкоцитів та еритроцитів периферичної крові. Активність супероксиддисмутази зменшувалася порівняно зі щурами з СПКЯ, проте залишалася збільшеною

порівняно з контролем. Вміст церулоплазміну зменшувався порівняно зі щурами з СПКЯ та досягав значення контрольного показника. Переривчастий холодовий вплив на тлі введення дегідроепіандростерону покращував показники вуглеводного обміну та зменшував прояви дисліпідемії. Уперше визначено позитивний ефект переривчастого холодового впливу на функціональний стан яєчників та надниркових залоз. Вміст у крові естрадіолу збільшувався порівняно зі щурами з СПКЯ та відповідав фізіологічній нормі; дегідроепіандростерон сульфату, кортизолу збільшувався порівняно зі щурами з СПКЯ та зменшувався порівняно з контролем; загального тестостерону зменшувався порівняно зі щурами з СПКЯ та відповідав фізіологічній нормі; вільного тестостерону знижувався порівняно зі щурами з СПКЯ та контролем. Уперше було виявлено відновлення морфологічного стану яєчників за умов переривчастого холодового впливу, про що свідчили подібні до групи контролю відносна маса яєчників, товщина білкової оболонки, питомі об'єми фолікулів, питомий об'єм строми; зникнення кіст; поява жовтих тіл; зменшена товщина шару текальних клітин третинних фолікулів порівняно зі щурами з СПКЯ, яка залишалася збільшеною порівняно з контролем. Уперше доведено, що за умов переривчастого холодового впливу та введення дегідроепіандростерону відносна маса надниркових залоз зменшувалася порівняно зі щурами з СПКЯ та відповідала нормі. Товщина кіркової та мозкової речовин зменшувалася порівняно зі щурами з СПКЯ, проте порівняно з контролем залишалася зменшеною товщина кіркової речовини та збільшеною товщина мозкової речовини. В пучковій та сітчастій зонах зменшувався ступінь вираженості активації морфофункціонального стану ендокриноцитів та зникали їх альтеративні зміни. Товщина пучкової зони була збільшеною зі щурами з СПКЯ та зменшеною порівняно з контролем. Товщина сітчастої зони зменшувалася порівняно зі щурами з СПКЯ та відповідала фізіологічній нормі. У мозковій речовині зменшувалися ознаки активації морфофункціонального стану ендокриноцитів порівняно зі щурами з СПКЯ. Визначено позитивний ефект переривчастого холодового впливу на тлі введення дегідроепіандростерону на морфофункціональний стан жирової тканини. Вміст у крові адипонектину нормалізувався на тлі збільшеного вмісту лептину порівняно з контролем та щурами з СПКЯ. Уперше виявлено активацію бурої жирової тканини з міжлопаткової ділянки, трансформацію білої жирової тканини в буру жирову тканину з активацією останньої у паранефральній клітковині; зменшення проявів хронічного запалення у жировій тканині та відновлення балансу між М1 та М2 макрофагами.

2. In the dissertation, a theoretical generalization and solution to a topical scientific problem of modern clinical pathophysiology is presented, which consists in identifying the pathogenetic mechanisms of intermittent cold exposure that underlie the prevention of the development of dehydroepiandrosterone-induced polycystic ovary syndrome (PCOS). For the first time, it has been demonstrated that intermittent cold exposure in the background of dehydroepiandrosterone administration normalized the production of reactive oxygen species by leukocytes and erythrocytes of peripheral blood, reduced the intensity of eryptosis, and inhibited leukocyte apoptosis, thereby normalizing their viability. Intermittent cold exposure in the background of dehydroepiandrosterone administration ensured an adequate functional state of the antioxidant system, which prevented the development of oxidative stress and improved the viability of peripheral blood leukocytes and erythrocytes. Superoxide dismutase activity decreased compared with rats with PCOS but remained elevated compared with the control group. Ceruloplasmin levels decreased compared with rats with PCOS and reached the control values. Intermittent cold exposure in the background of dehydroepiandrosterone administration improved carbohydrate metabolism parameters and reduced the manifestations of dyslipidemia. For the first time, a positive effect of intermittent cold exposure on the functional state of the ovaries and adrenal glands was determined. Blood estradiol levels increased compared with rats with PCOS and reached physiological norm; dehydroepiandrosterone sulfate and cortisol levels increased compared with rats with PCOS but decreased compared with the control; total testosterone levels decreased compared with rats with PCOS and corresponded to physiological norm; free testosterone levels decreased compared with rats with PCOS and the control group. For the first time, restoration of the ovarian morphological state under conditions of intermittent cold exposure was revealed, as evidenced by relative ovarian weight, tunica albuginea thickness, specific volumes of follicles and stroma similar to those of the control group; disappearance of cysts; appearance of corpora lutea; and a reduced thickness of the thecal cell layer of tertiary

follicles compared with rats with PCOS, which nevertheless remained increased compared with the control. For the first time, it was proven that under conditions of intermittent cold exposure and dehydroepiandrosterone administration, the relative adrenal gland weight decreased compared with rats with PCOS and corresponded to normal values. The thickness of the cortical and medullary layers decreased compared with rats with PCOS; however, compared with the control, the cortical layer thickness remained reduced and the medullary layer thickness remained increased. In the zona fasciculata and zona reticularis, the degree of activation of the morphofunctional state of endocrinocytes decreased and their alterative changes disappeared. The thickness of the zona fasciculata was increased compared with rats with PCOS and decreased compared with the control. The thickness of the zona reticularis decreased compared with rats with PCOS and corresponded to physiological norm. In the medulla, signs of activation of the morphofunctional state of endocrinocytes decreased compared with rats with PCOS. A positive effect of intermittent cold exposure in the background of dehydroepiandrosterone administration on the morphofunctional state of adipose tissue was determined. Blood adiponectin levels normalized against the background of increased leptin levels compared with the control and rats with PCOS. For the first time, activation of interscapular brown adipose tissue and transformation of white adipose tissue into brown adipose tissue with activation of the latter in the paranephral tissue were revealed, along with a reduction in the manifestations of chronic inflammation in adipose tissue and restoration of the balance between M1 and M2 macrophages.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Жулікова МВ, Мирошниченко МС, Наконечна ОА, Жуліков ОО, Бібіченко ВО, Мирошниченко СО, Зайцева ОВ, Ковальцова МВ. Життєздатність та види загибелі лейкоцитів крові щурів з синдромом полікістозних яєчників за умов переривчастого холодового впливу. Фізіологічний журнал. 2023; 69(5):33-42.
- 2. Zhulikova MV, Myroshnychenko MS, Nakonechna OA, Zhulikov OO, Pustova NO, Bibichenko VO, Lytvynenko OY, Kucheriavchenko MO. Reactive oxygen species generation by blood leucocytes of rats with polycystic ovary syndrome under the conditions of intermittent cold exposure. Wiad Lek. 2023;76(7):1670-1676.
- 3. Zhulikova MV, Myroshnychenko MS, Zhulikov OO, Kapustnyk NV, Hromko YeA, Myroshnychenko SO. Morphological features of brown adipose tissue in an experimental polycystic ovary syndrome under intermittent cold exposure. Wiad Lek. 2025;78(7):1389-1395.
- 4. Жулікова МВ, Жуліков ОО, Мирошниченко МС, Наконечна ОА, Капустник НВ. Аналіз рівня адипонектину та лептину при експериментальному синдромі полікістозних яєчників в умовах переривчастого холодового впливу. Матеріали VI науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю «Механізми розвитку патологічних процесів і хвороб та їх фармакологічна корекція» (16 листопада 2023 року, м. Харків). Харків : НФаУ, 2023. С. 199-200.
- 5. Zhulikova M, Zhulikov O, Myroshnychenko M, Nakonechna O, Kapustnyk N. Eryptosis in rats with polycystic ovary syndrome under intermittent cold exposure conditions. In: Materials of the 61st annual meeting of the Society for Cryobiology «CRYO2024»; 2024 July 23-25; Washington. Cryobiology. 2024;117:105151. DOI: 10.1016/j.cryobiol.2024.105151.

- 6. Мирошниченко МС, Жулікова МВ, Наконечна ОА, Капустник НВ, Пасієшвілі НМ, Бібіченко ВО. Особливості генерації активних форм кисню в еритроцитах щурів з синдромом полікістозних яєчників за умов переривчастого холодового впливу. Матеріали доповідей IX Національного конгресу патофізіологів України з міжнародною участю «Патологічна фізіологія – охороні здоров'я України» (19-21 вересня 2024 р, м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний медичний університет, 2024. С. 152-153.
- 7. Hromko YeA, Zhulikova MV, Myroshnychenko MS, Nakonechna OA. The effect of intermittent cold exposure on the level of reactive oxygen species production in erythrocytes of rats with induced polycystic ovary syndrome. Abstract book of 49th Annual Conference of Young Scientists Cold in Biology and Medicine. (May 14-15, 2025, Kharkiv). 2025. P 30.
- 8. Патент України на корисну модель No 119800, UA, МПК G09B 23/28 (2006.01) Харківський національний медичний університет, Кузьміна І.Ю., Ніколаєва О.В., Жулікова М.В. - З. No u 201703527; Заявл. 11.04.2017; Опубл. 10.10.2017. Бюл. No 19. Спосіб моделювання синдрому полікістозних яєчників.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Патент України на корисну модель No 119800, UA, МПК G09B 23/28 (2006.01) Харківський національний медичний університет, Кузьміна І.Ю., Ніколаєва О.В., Жулікова М.В. - З. No u 201703527; Заявл. 11.04.2017; Опубл. 10.10.2017. Бюл. No 19. Спосіб моделювання синдрому полікістозних яєчників.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U111239

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мирошниченко Михайло Сергійович

2. Mykhailo S. Myroshnychenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.02

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-6920-8374

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зябліцев Сергій Володимирович

2. Serhii V. Ziablitsev

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-5309-3728

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вастьянов Руслан Сергійович

2. Ruslan S. Vastianov

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-8585-2517

Додаткова інформація: Scopus Author ID – https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6603654689; ResearchGate – https://www.researchgate.net/profile/Rooslan-Vastyanov

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черно Валерій Степанович

2. Valerii S. Cherno

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-4637-9875

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисенко Світлана Андріївна
2. Svitlana A. Denysenko

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.13

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-8457-4436

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Лазуренко Вікторія Валентинівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Лазуренко Вікторія Валентинівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Степаненко Алла Олександрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна